

Partnerberoende kommunikation

Ovanför trappstegen visas vad samtalspartnern gör

- Var nära personen – sök ögon- och kroppskontakt
- Locka till imitation och turtagning
- Var responsiv – använd strategin "uggla" dvs titta och lyssna på vad personen gör, vänta och visa förväntan, tolka och bekräfta personens signaler
- Skapa rutiner som hjälper personen att vara förberedd på vad som ska komma

Spontana handlingar

- Reagerar på upplevelser inifrån kroppen som hunger och smärta och från omgivningen t ex beröring, ljud och ljus
- Reagerar och fångas av människors röster, ansikten och rörelser
- Imiterar ljud och rörelse i mån av motorisk förmåga
- Är "här och nu"

- Locka till gemensam uppmärksamhet
- Var responsiv - använd strategin "uggla" dvs titta och lyssna på vad personen gör, vänta och visa förväntan, tolka och bekräfta med tal, bild, föremål, taktila signaler eller tecken (AKK)
- Använd strategin "räva" t ex gör något oväntat för att få en reaktion
- Tydliggör rutiner både för personen och omgivningen
- Övertolka "som om" personen uttrycker att hen vill ha, frågar eller säger nej

Medvetna handlingar

- Utforskar sin omgivning mer medvetet
- Fokuserar antingen på samtalspartnern eller på föremålet/aktiviteten
- Känner igen rutiner, kommer ihåg det som nyss har hänt i en vardaglig situation samtidigt som hen uppfattar det som händer "här och nu"
- Viss förståelse för orsak – verkan i välkända situationer

- Var modell: använd och visa hur personen kan kommunicera med tal, talande hjälpmedel, bilder eller tecken (AKK)
- Ge respons på det personen uttrycker. Använd strategin "uggla"
- Använd strategin "räva" - gör något oväntat, för att locka till medveten kommunikation
- Använd AKK i bekanta och motiverande aktiviteter för att stödja förståelse

Medveten kommunikation

- Styr mer medvetet sin och andras uppmärksamhet.
- Minns rutiner och kan tänka på saker som har hänt samtidigt som hen uppfattar "här och nu"
- Klarar gemensam uppmärksamhet dvs delar och växlar uppmärksamhet mellan sig själv, andra och det som finns i omgivningen
- Förstår ett talat, tecknat eller pekpratad ord i välkända situationer
- Kan begära, kommentera, fråga, protestera med ljud, mimik, gester och kroppskommunikation

Självständig kommunikation

- Ge respons på personens kommunikation genom att utvidga det personen uttrycker till korta meningar
- Var modell: bygg meningar med tal, tecken eller genom att peka på bilder eller talande hjälpmedel så kallat "pekprat"
- Använd ord och begrepp med tal och AKK för uttryck som är vanliga i samspel med andra
- Utvidga samtalet med det som är bekant och motiverande

- Ge respons på personens kommunikation: utvidga med fler ord i varje mening och visa grammatiska funktioner
- Språkträning och läs- och skrivaktiviteter kan vara intressant när personen förstår och använder 3-4 ord/mening

Symbol kombination

- Kommunicerar med flera ord - talade och/eller med AKK. Kombinerar orden till meningar
- Förstår och använder språkliga regler t ex att det är skillnad på bil och bilens
- Ordförrådet ökar - använder och förstår allt fler ord och begrepp oavsett vilket kommunikationssätt som används.

Symbol kommunikation

- Använder enstaka ord eller fraser med tal eller AKK
- Förstår delad avsikt dvs att andra förstår vad jag vill t ex att jag vill ha vatten när jag säger, tecknar eller pekar på en bild med vatten"
- Förstår och använder pekning med hand eller blick som en viktig del i kommunikationen
- Förstår att ett talat, tecknat eller pekpratad ord representerar något i omvärlden

Under trappstegen visas personens kommunikationsutveckling

